

FIȘA DISCIPLINEI

Structuri canonice și plastice

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Structuri canonice și plastice			Codul disciplinei	OMR4004
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					21
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					52
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					31
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	Cunoștințe de bază în specialitate

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP6	Creează opere de artă Creates artwork
CP9	Creează tablouri originale Creates original paintings
CP10	Utilizează tehnici de pictură Uses painting techniques
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative way
CT1	Organizează informații, obiective și resurse Organizes information, objects, and resources

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP3	1. Absolventul cunoaște fundamentele teologice și estetice ale abordărilor stilistice și conceptuale. 1. The graduate knows the theological and aesthetic foundations of stylistic and conceptual approaches.	1. Absolventul redactează texte de prezentare (artist statements) care explicitează opțiunile sale iconografice și stilistice. 1. The graduate writes presentation texts (artist statements) that explain their iconographic and stylistic choices.
CP6	2. Absolventul cunoaște principiile compoziției, cromaticii și simbolismului în arta creștină. 2. The graduate knows the principles of composition, colour and symbolism in Christian art.	2. Absolventul concepe și realizează opere de artă creștină (icoane, pictură murală, vitralii, mozaic). 2. The graduate conceives and creates works of Christian art (icons, mural painting, vitralii, mozaic).
CP6	3. Absolventul cunoaște principalele tehnici de realizare a icoanelor și ansamblurilor murale. 3. The graduate knows the main techniques used in the creation of icons and mural ensembles.	3. Absolventul integrează în lucrări rezultatele documentării teologice și iconografice. 3. The graduate integrates the results of theological and iconographic research into their works
CP9	4. Absolventul cunoaște modalități de abordare a temelor creștine în pictura de șevalet. 4. The graduate knows ways of approaching Christian themes in easel painting.	4. Absolventul integrează elemente narative, simbolice și meditative în compozițiile sale. 4. The graduate integrates narrative, symbolic and meditative elements into their compositions
CP13	5. Absolventul cunoaște rolul cadrului artistic în receptarea mesajului creștin. 5. The graduate knows the role of the artistic framework in receiving the Christian message	5. Absolventul concepe cadre artistice care susțin și potențează sensul lucrărilor. 5. The graduate conceives artistic frameworks that support and enhance the meaning of works.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Absolventul cunoaște structura canonică a imaginii sacrale și principiile fundamentale ale limbajului plastic utilizate în iconografie, înțelese în corelație cu tradiția teologică și estetică a artei creștine.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Absolventul cunoaște diferențele dintre modalitățile de exprimare bizantină și apuseană, în ceea ce privește organizarea spațiului, proporțiile, compoziția și simbolismul
3. Absolventul cunoaște criteriile teologice, estetice și simbolice care guvernează elaborarea unei compoziții religioase și modul în care acestea determină coerența mesajului vizual.
4. Absolventul dobândește o perspectivă critică asupra raportului dintre tradiția canonică și inovația vizuală, evaluând formele contemporane de reinterpretație a limbajului iconografic.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Absolventul este capabil să proiecteze și să realizeze compoziții vizuale corecte din punct de vedere canonic, integrând proporțiile, ritmurile și ierarhiile plastice adecvate artei sacre.
2. Absolventul este capabil să analizeze și să interpreteze lucrări de artă sacră, aplicând criteriile tehnice, iconografice și stilistice și utilizând o terminologie de specialitate adecvată.
3. Absolventul este capabil să redacteze și să prezinte argumentat proiecte vizuale, folosind metodologia academică și justificând coerent soluțiile plastice și conceptuale adoptate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Introducere în universul artei monumentale răsăritene. Bunul Păstor	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
2. Mielul simbol al Jertfei Euharistice	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
3. Elemente de tehnică, desen, formă, culoare, stil, interpretare	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
4. Oranta în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
5. Iconografia Hristologică - Iisus Mântuitorul în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
6. Nașterea Domnului în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
7. Închinarea Magilor	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
8. Deisis în iconografia creștină	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
9. Ciclul Euharistic - Cina cea de Taină în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
10. Judecata de Apoi în spațiul artei monumentale moldovenești	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
11. Epitaful obiect de artă și de cult	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
12. Antimisul evoluție și reprezentare	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
13. Prapurii și steagurile Bisericii Ortodoxe	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
14. Imnul Acatist	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimare	1 oră fizică
Bibliografie		
1. Boghiu Arh. Sofian, <i>Chipul Mântuitorului în iconografie</i> , Ed. Bizantină, București, 2001;		
2. Braniște, Pr. Prof. Dr., Ene, <i>Liturgica Generală cu noțiuni de artă bisericească</i> , Ed. IBMBOR, București, 1995		
3. Cavnos Constantine, <i>Ghid de iconografie bizantină</i> , Ed. Sophia, București, 2005;		
4. Dionisie din Furna, <i>Erminia picturii bizantine</i> , Ed. Sophia, București, 2000;		
5. Drimba, Ovidiu, <i>Istoria culturii și civilizației</i> , vol I II, Ed. Saeculum I.O. si Vestala, București, 1997;		
6. Florenski Pavel, <i>Iconostasul</i> , Ed. Anastasia, București, 1994;		
7. Muntean Ghe. Marcel, <i>Teme iconografice creștine –curs universitar</i> , Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015;		

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

8.	Muntean Ghe. Marcel, <i>Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014;
9.	Muntean Ghe. Marcel, <i>Tipologia artei bizantine</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
10.	Oprescu Acad. Prof. George, <i>Istoria artelor plastice în România</i> , vol. I, Ed. Meridiane, București, 1968;
11.	Ștefănescu I.D., <i>Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești</i> , Ed. Meridiane, București, 1973;
12.	Viktor Lazarev, <i>Istoria picturii bizantine</i> , vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;
8.2 Seminar / laborator	
1.	Introducere în universul artei monumentale răsăritene. Bunul Păstor
	Atelier dotat
	2 ore fizice
2.	Mielul simbol al Jertfei Euharistice
	Atelier dotat
	2 ore fizice
3.	Elemente de tehnică, desen, formă, culoare, stil, interpretare
	Atelier dotat
	2 ore fizice
4.	Oranta în iconografia românească
	Atelier dotat
	2 ore fizice
5.	Iconografia Hristologică - Iisus Mântuitorul în iconografia românească
	Atelier dotat
	2 ore fizice
6.	Nașterea Domnului în iconografia românească
	Atelier dotat
	2 ore fizice
7.	Închinarea Magilor
	Atelier dotat
	2 ore fizice
8.	Deisis în iconografia creștină
	Atelier dotat
	2 ore fizice
9.	Ciclul Euharistic - Cina cea de Taină în iconografia românească
	Atelier dotat
	2 ore fizice
10.	Judecata de Apoi în spațiul artei monumentale moldovenești
	Atelier dotat
	2 ore fizice
11.	Epitaful obiect de artă și de cultul
	Atelier dotat
	2 ore fizice
12.	Antimisul evoluție și reprezentare
	Atelier dotat
	2 ore fizice
13.	Prapurii și steagurile Bisericii Ortodoxe
	Atelier dotat
	2 ore fizice
14.	Imnul Acatist
	Atelier dotat
	2 ore fizice
Bibliografie 1. Boghiu Arh. Sofian, <i>Chipul Mântuitorului în iconografie</i> , Ed. Bizantină, București, 2001; 2. Braniște, Pr. Prof. Dr., Ene, <i>Liturgica Generală cu noțiuni de artă bisericească</i> , Ed. IBMBOR, București, 1995 3. Cavaros Constantine, <i>Ghid de iconografie bizantină</i> , Ed. Sophia, București, 2005; 4. Dionisie din Furna, <i>Erminia picturii bizantine</i> , Ed. Sophia, București, 2000; 5. Drimba, Ovidiu. <i>Istoria culturii și civilizației</i> . Vol. I, II, Ed. Saeculum I.O. si Vestala, București, 1997; 6. Florenski Pavel, <i>Iconostasul</i> , Ed. Anastasia, București, 1994; 7. Muntean Ghe. Marcel, <i>Teme iconografice creștine –curs universitar</i> , Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015; 8. Muntean Ghe. Marcel, <i>Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014; 9. Muntean Ghe. Marcel, <i>Tipologia artei bizantine</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012; 10. Oprescu Acad. Prof. George, <i>Istoria artelor plastice în România</i> , vol. I, Ed. Meridiane, București, 1968; 11. Ștefănescu I.D., <i>Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești</i> , Ed. Meridiane, București, 1973; 12. Viktor Lazarev, <i>Istoria picturii bizantine</i> , vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;	

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Verificarea cunoașterii, aplicării canoanelor caracteristice artei creștine	Evaluare practică	70%
	Verificare pe parcurs	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării	20%
9.5 Seminar/laborator	Activitate la seminar	Implicare în dezbateri seminarele	10%
9.6 Standard minim de promovare			
<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea elementelor de ordin iconografic din spațiul răsăritean și apusean Realizarea unui număr de maxim 10 studii, desene cu respectarea tematică propusă 			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

...

.....

.....

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....